

Հոսիկ Քեչիշյան ھوسېگ کښيان

ՊԱՐՍԿԵՐԵՆ - ՀԱՅԵՐԵՆ
ԵՎ
ՀԱՅԵՐԵՆ - ՊԱՐՍԿԵՐԵՆ
ԲԱՌԱՐԱՆ

فرهنگ فارسی - ارمنی
و
ارمنی - فارسی

Երևան
Հեղինակային հրատարակչություն
2023

ՀՏԴ 81՝374.82-222.1-19(038)

ԳՄԴ 81.521.3Ո-4+81.51-4

Ք 422

Ք 422 **Քեչիշյան Հուսիկ**
Պարսկերեն-հայերեն և հայերեն-պարսկերեն բառարան /
Հ. Քեչիշյան.- Եր.: Հեղ. հրատ., 2023.- 648 էջ:

«Պարսկերեն-հայերեն և հայերեն-պարսկերեն» բառարանը պատրաստվում է շուրջ 14 հազար ատոյա գործածվող կարևորագույն բառեր: Այն նախատեսված է երկու ժողովուրդների լեզուներն ու մշակույթն ուսումնասիրող ուսանողների և գործարարների համար: Այսատեսության նպատակը բառարանից օգտվելու մատչելիությունն է: Այստեղ տեղ են գտել երկու լեզուներում ամեն օր օգտագործվող բառերը, որոնց իմաստը բացատրվում է կարճ ու կոնկրետ:

ՀՏԴ 81՝374.82-222.1-19(038)

ԳՄԴ 81.521.3Ո-4+81.51-4

ISBN 978-9939-0-4370-8

© Քեչիշյան Հուսիկ, 2023

پیشگفتار

این فرهنگ دو زیانه شامل حدود ۱۴۰۰۰ واژه اصلی مورد استفاده روزمره است که در یک جلد گردآوری شده است. مهمترین و متداول ترین لغات مورد استفاده روزمره که دارای چندین معنای اصلی مترادف هستند با علامت {،} و کلمه هاس متشابه با اعداد مجزا شده و با توضیحات کوتاه و فشرده به علاقمندان فارسی آموز و ارمنی آموز ارائه می شود.

مثلاً واژه مترادف فارسی {رای} կարծիք, բվն, վճիռ, ծայն
یا کلمه متشابه فارسی (شیر) կաթ, ջրի ծորակ, ստոյած

البته فرهنگهای مفضل، پر حجم و سنگین وزن داریم «آنها بسیار کمیاب و محدود»، بدین جهت ضروری دانستم که به منظور بهره گیری بهتر و استفاده آسان تر، فرهنگی در یک جلد فشرده و سبک تر و مناسب برای دانش آموزان و علاقمندان زبان آموز تقدیم نمایم. بی شک معتقد نیستم که این فرهنگ در نوع خود کامل و بی عیب است، بدین جهت در صورت مشاهده «تادرسی»، از استفاده کنندگان محترم عذر می خواهم. با احترام و تقدیر از مؤلفین فرهنگهای مورد استفاده، این فرهنگ را به علاقه مندان زبان و ادبیات فارسی و ارمنی تقدیم می دارم به این امید که در این زمینه خدمت کوچکی کرده باشم.

به نظر من این فرهنگ به غیر از هدف گسترش زبان و ادبیات و تحکیم روابط دو ملت دوست و همسایه ارمنستان و ایران، که باید گفت در رشته زبان و ادبیات دارای هزاران واژه مشترک هستند، از چندین مزیت دیگر نیز برخوردار است: ۱- حجم کوچک تر و وزن چندین برابر سبک تر از فرهنگهای موجود، تقریباً با همان تعداد کلمات مهم مورد استفاده، مناسب برای همراه داشتن و از نظر اقتصادی با صرفه. ۲- برخورداری از توضیحات کوتاه و فشرده معنی اصلی کلمه.

در ضمن در مقایسه با فرهنگ فارسی-ارمنی پروفیسور (گ. نعلبندیان) که کاملاً به جا واژه فارسی را در () با حروف ارمنی می نویسد، در هیچ فرهنگ ارمنی-فارسی واژه ارمنی با حروف فارسی نوشته نشده. با وجود مشکل غیر هم وزنی چند حرف الفبای ارمنی با الفبای فارسی مانند զ - Զ - Ե - Ե - Կ و چند حرف هم صدای فارسی مانند (ت، ط) {ذ، ز، ض، ظ} - {ه، ح} - {ص، س، ش} - {ع، ق}، من واژه ارمنی را با حروف فارسی درج کرده ام. سعی شده است تا تلفظ کلمات، با وجود دو مشکل فوق الذکر با تلفظ اصلی هم آهنگ باشد. انتظار دارم در صحت آن استادان محترم اظهار نظر خواهند کرد که مورد قدردانی این جانب خواهد بود. در آخر کتاب مقایسه اعداد در دو زبان و تفاوت تاریخ میلادی با شمسی، و روزهای هفته و ماه ها و فصل ها درج شده است.

ویژگیهای الفبای ارمنی

الفبای ارمنی دارای حروف بزرگ و حروف کوچک است. در زبان ارمنی جمله با حرف بزرگ آغاز می شود و بعد از دو نقطه پایانی نیز آغاز جمله با حرف بزرگ است و تمام اسامی خاص شخصی، تاریخی و جغرافیایی با حرف بزرگ شروع می شوند.

مثلاً شاهن Շահēn Դարիոշ

Դարիոշ Դարիոշ Կարասանս Իրան

منابع مورد استفاده در این فرهنگ

- ۱- فرهنگ فارسی ارمنی پروفیسور گ. نعلبندیان ۱۹۸۷ ایروان.
- ۲- فرهنگ معاصر چهار جلدی ارمنی ۱۹۶۴ ایروان.
- ۳- فرهنگ غلامحسین صدری افشار ۱۳۵۷ تهران.
- ۴- فرهنگ حسن فرهنگ عمید ۱۳۴۳ تهران.

الفباى فارسى با تلفظ حروف ارمنى
 արևիքրան հայերեն տառերով

آ	ا	ب	پ	ت	ث	ج
այնձ	բն	փն	թն	սն	ջն	չն
چ	ح	خ	د	ذ	ر	ز
չն	հն	խն	դալ	զալ	ռն	զն
ز	ژ	س	ش	ص	ض	ز
զն	ժն	սփն	շին	սաթ	զաթ	զն
ط	ظ	ع	غ	ف	ق	ط
թա	զա	էյն	ղնյն	ֆին	ղաձ	թա
ک	گ	ل	م	ن	و	ک
քաձ	գաձ	լան	մին	նուն	վալ	քաձ
•	ی					•
հն	ն					հն

Հայերեն, այբուբենը, պարսկերեն տառերի հնչյունով
الفبای ارمنی باصدای حروف فارسی

Ա, ա آ	Բ, բ ب	Գ, գ گ	Դ, դ د	Է, ե ی	Զ, զ ز
Է, է ا	Ը, ը ا	Թ, թ ت	Ժ, ժ ژ	Ի, ի ای	Լ, լ ل
Խ, խ خ	Ծ, ծ تس	Կ, կ گ	Հ, հ ح	Ձ, ձ دز	Ղ, ղ ق
Ճ, ճ ج	Մ, մ م	Թ, թ ي	Ն, ն ن	Շ, շ ش	Ռ, ռ و
Չ, չ چ	Պ, պ ب	Ջ, յ ج	Ռ, ռ ر	Ս, ս س	Վ, վ و
Տ, տ د	Ր, ր ر	Յ, ջ تس	Ու, ու او	Փ, փ پ	Ք, ք ک
Խ, ւ يو	Օ, օ ا	Ֆ, ֆ ف			

ՆԱԽԱԲԱՆ

«Պարսկերեն-հայերեն և հայերեն-պարսկերեն» համառոտ այս փոքրածավալ ու թեթև բառարանը, որ երկուսը միասին պարունակում են շուրջ 14000 առօրյա գործածվող կարևորագույն բառեր, ինչպես նաև նշվում է հայերեն և պարսկերեն թվերի համեմատական կարգը, նախատեսաված է երկու հարևան ժողովրդի բարեկամությունն էլ ավելի ամրապնդելու և միմյանց լեզուներն ու մշակույթը ուսումնասիրող հայ և պարսիկ ուսանողների, ինչու չէ նաև գործարար լայն շրջանակի համար: Անշուշտ, մինչև օրս լեզվաբանական բնագավառի հմուտ մասնագետ գիտնականների կողմից ծավալուն ու բարձր մակարդակի բազմաթիվ ձեռնարկներ եղել են, ինչի համար իմ խորին հարգանքը նրանց: Իմ այս անշուշտ ոչ լիարժեք աշխատության նպատակը, բառարանից օգտվելու մատչելիությունն է, որտեղ տեղ են գտել երկու լեզուներում առօրյա օգտագործվող կա-րևորագույն պարզ բառերը որոնց իմաստը բացատրվում է հնարավորինս կարճ ու կոնկրետ, այսինքն, մեկ կամ մեկից ավել հոմանիշ կամ նույնանուն իմաստով բառերը, մեկ տողի վրա

տարանջատվում են ստորակետով կամ թվերով: Օրինակ՝
Հայերեն-Պարսկերեն բաժնում.

Հումանիշ բառեր. **فرد** (گردد) **انشاء**, **تأليف** **کردن**, **نوشتن**, **نگاشتن**
Նույնանուն բառեր. **آنوت** (آنوت) **بطری** **خونبر**, **رگ**

Պարսկերեն-Հայերեն բաժնում.

Հումանիշ բառեր. **خاتمه** (*խաթամե*) վախճան, վերջ, ավարտ
دیگر (*դիգար*) այլ, կրկին, ուրիշ

Նույնանուն բառեր. **شیر** (*շիր*) ¹ ջրի ծորակ, ² կաթ, ³ առյուծ
برنج (*բրենջ*) ¹ բրինձ, ² պղինձ

Ինչպես նաև, որ ոչ պակաս կարևոր է, այս երկլեզու բառարանը, մեկ գրքում իր մեջ ներառելով առօրյա օգտագործվող կարևորագույն բառերի կարճ բացատրությամբ, ծավալով ու քաշով չափազանց փոքր ու թեթև է առկա մեծածավալ բառարաններից իր մեջ ներառելով առօրյա օգտագործվող կարևորագույն բառերի գրեթե նույն քանակը, և որ չափազանց կարևոր է, նրանից հեշտ օգտվելու և ինչու չէ նաև ֆինանսական մատչելիությունը:

ԲԱՌԱՐԱՆԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

Հետևելով Գ. Նալբանդյանի պարսկերեն-հայերեն բառարանի օրինակին, որտեղ իրավացիորեն պարսկերեն բառը ()-ում գրվում է հայերեն տառերով, օրինակ՝ آتش (աթաշ) - կրակ, خانه (խանե) - տուն... սակայն մինչև օրս, ոչ մի Հայերեն-Պարսկերեն բառարանում Հայերեն բառը չի գրվում պարսկերեն տառերով ինչը, այս աշխատության մեջ տեղ է գտել, օրինակ. ԿՐԱԿ (گراگ) - آتش, ՋՈՒՐ (جور) - آب :

Ըստ իս, վերը նշված բառարաններում այդ հանգամանքի բացակայության պատճառը այն է, որ հայերեն (այբուբենի) մի քանի տառեր չունեն պարսկերեն համարժեք:

Օրինակ՝ Ծ, Ց, Կ, Ձ, Պ, Տ, ինչը ըստ իս կարելի է համապատասխանեցնել այսպես.

Ծ-Ց = تس Կ = گ Ձ = د Տ = د Պ = ب

Պարսկերեն (ալեֆբան) էլ, իր հերթին մի քանի տառեր գրեթե համահնչյուն են, որոնք ըստ իս՝ համապատասխանում են հայերեն հետևյալ տառերին.

ث = Լ ق، غ = Դ ت، ط = Թ ق، غ = Դ

ح، ه = Հ ذ، ز، ض، ظ = Զ ع، ا = Է

Բառարանում պարսկերենին բնորոշ կարճ և հնչյունը նշանավորվում է հետևյալ կերպ՝ *â*, իսկ պարսկերեն այբուրենի էն հնչյունի տեղում դրվում է ' նշանը:

ԲԱՌԱՐԱՆՈՒՄ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԸ

- 1 - Գ. Նալբանդյան (Պարսկերեն Հայերեն) 1987 թ., Երևան:
- 2 - Ժամանակակից հայերեն 4 հատորանոց բացատրական բառարան 1964 թ., Երևան:
- 3 - Ղ. Հ. Սադր Աֆշարի բառարան, 1996 թ., Թեհրան:
- 4 - Հասան Ամիդի բառարան, 1996 թ., Թեհրան:

ՊԱՐՍԿԵՐԵՆ - ՀԱՅԵՐԵՆ

بخش فارسی به ارمنی

Տ Ա (սզևֆ)	պարսկերեն այբուբենի 1-ին տառը
آب (սբ)	ջուր
آب آشایدنی (սբև աշամիդանի)	խմելու ջուր
آب انبار (սբ անբար)	ջրամբար
آباد (սբար)	շեն, բարեկարգ
آباد سال (սալ սբար)	բերքատու տարի
آبادی (սբարի)	ավան, գյուղ
آباد کردن (սբար քանդան)	շենացնել
آبازور (սբաժուր)	լուսամփոփ
آبان (սբան)	իրանական 8-րդ ամիսը
آب باران (սբև բարան)	անձրևաջուր
آب پاش (սբփաշ)	ցնցուղ
آب پاشی (սբփաշի)	ջրում, ջրցանություն
آب یز (սբփանգ)	խաշած
آب یتی (սբփանի)	լողալ, ջրում ընկղմվել ու խայտալ
آب جاری (սբև ջարի)	հոսող ջուր
آبجو (սբևջո)	գարեջուր
آبجوفروشی (սբջոֆորուշի)	գարեջրավաճառատուն
آبجوری (սբիտրի)	ջուր խմելու աման
آبخیز (սբիսիզ)	ջրաշատ, ջրատատ

ամբողջական գիրքը
կարող ես գտել

ԱՅՍԵՂ